

„MONITORIZAREA PROGRAMELOR DE ȘTIRI ȘI ACTUALITĂȚI ALE IPNA TELERADIO-MOLDOVA”

Raport de monitorizare

Perioada: 01 – 31 ianuarie 2012

Proiect realizat de Asociația Presei Electronice cu sprijinul Fundației Soros-Moldova

Chisinau - 2012

www.apel.md

CADRUL METODOLOGIC

Perioada: 01 – 31 ianuarie 2012

Obiectul monitorizării: conținutul principalelor ediții informative: "Median Info" de la Radio Moldova, ora difuzării – 12.00 – 13.00; "Mesager" de la Tv Moldova 1, ora difuzării – 19.00 – 19.30.

Scopul: determinarea calității principalelor ediții informative oferite publicului de către radiodifuzorul public național

Autorul monitorizării: Asociația Presei Electronice din Moldova.

GRILA DE MONITORIZARE:

Posturi monitorizate: Radio Moldova, Tv Moldova1.

Subiecți monitorizați:

- Politicieni
- Funcționari de stat
- Experți
- Cetățeni de rând

Analiza cantitativă:

- Numărul știrilor și subiectelor în edițiile monitorizate, inclusiv ale celor analitice și cu caracter conflictual;
- Numărul domeniilor tematice abordate;
- Frecvența aparițiilor protagoniștilor (politicieni/funcționari/cetățeni/experti);
- Geografia știrilor/subiectelor

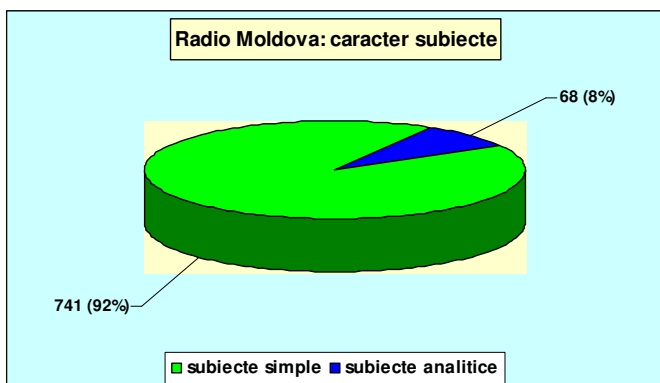
Analiza calitativă:

- Numărul surselor de informație în știrile/subiectele analitice și cu caracter conflictual;
- Raportul categoriilor de protagoniști în știri
- Echilibrul gender în categoriile de protagoniști ai știrilor/subiectelor;
- Prestația autorilor știrilor/subiectelor;
- Calitatea limbajului;
- Calitatea sunetului/imaginii.

I. Radio Moldova

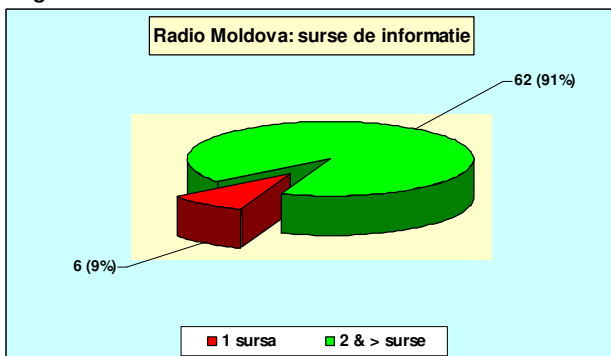
În perioada 1-31 ianuarie au fost supuse monitorizării buletinele de știri „Median info” difuzate zilnic la ora 12 de către postul Radio Moldova. În total, au fost analizate, sub aspect cantitativ și calitativ, 31 de emisiuni care au inclus, per ansamblu, 809 subiecte. S-a constatat că majoritatea covârșitoare a subiectelor (92%) au fost din categoria celor simple și doar o mică parte din numărul total (8%) au avut un caracter analitic (vezi Diagrama 1) Se observă că raportul numeric dintre cele două categorii de subiecte este de, aproximativ, 11: 1. Prin urmare, din punct de vedere cantitativ, decalajul dintre subiectele simple și cele analitice difuzate în această perioadă este destul de mare.

Diagrama 1

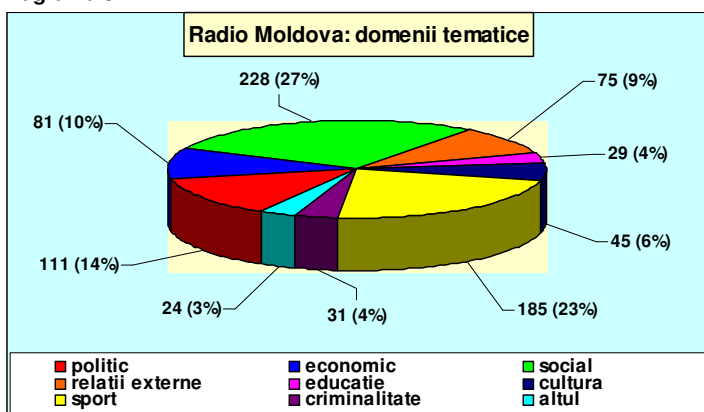
Din numărul total de subiecte analitice – 68 (inclusiv conflictuale, de problemă) 6, adică 9% dintre ele, au fost scrise în temeiul unei singure surse, ceea ce constituie o deviere de la normele profesionale în vigoare (vezi Diagrama 2). Ne referim aici la unele subiecte inserate în buletinele de știri din 2.01.2012; 4.01.2012; 9.01.2012 și 22.01.2012. Astfel, de exemplu, în emisiunea din 2.01.2012 subiectul 7 conține un reportaj despre realizările medicilor din Soroca, dar nu este interviuat barem un pacient; în buletinul de știri din 4.01.2012 subiectul 7 relatează despre problema optimizării școlilor. Este oferit un interviu cu un funcționar de la direcția raională, dar lipsesc cu desăvârșire opiniile profesorilor și/sau elevilor cu privire la problema în cauză; în programul de știri din 9.01.2012 subiectul 9 se referă la faptul că motorina urmează să se scumpească din cauza unor taxe. Agricultorii amenință că vor organiza proteste, dar nu este sonorizată părerea/comentariul măcar vreunei persoane oficiale. În plus, expertul al treilea, participant la emisiune, este Viorel Chiviriga, unul dintre liderii Partidului Acțiunea Democratică. De aceea, nu pare îndreptățită prezența acestuia în situația dată.

Diagrama 2

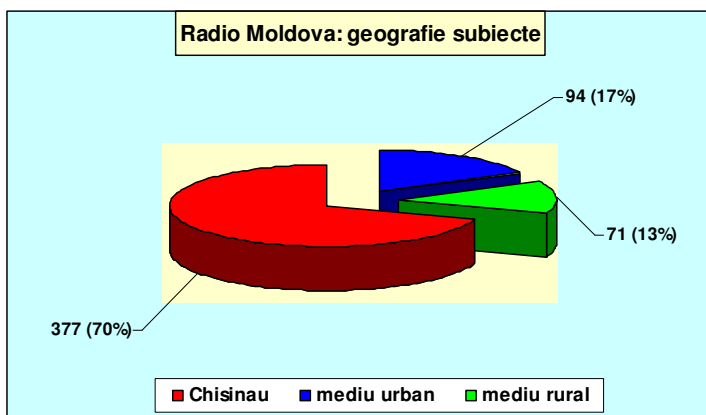
Datele monitorizării arată că subiectele puse pe post de către Radio Moldova în luna ianuarie cuprind o gamă largă de domenii tematice. Cele mai multe subiecte, însă, țin de următoarele domenii: social – 27%, sport – 23%, politic – 14%, economic – 10% și relații externe – 9%. Luate împreună, ele constituie 83 % din numărul total de subiecte, altfel spus - marea majoritate. Alte domenii tematice, precum cultura, educația, criminalitatea, sunt considerabil mai puțin reflectate în buletinele de știri (vezi Diagrama 3).

Diagrama 3

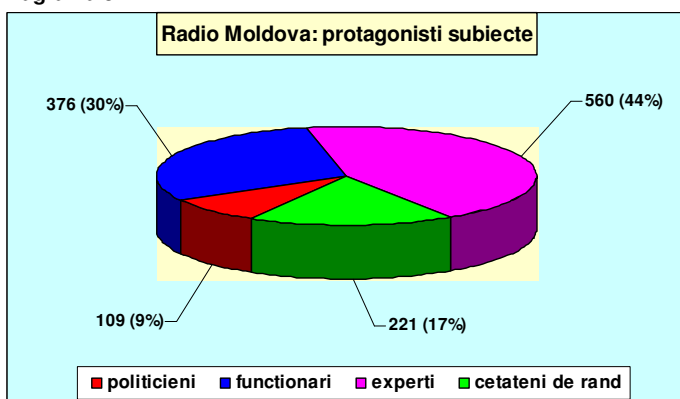
În ceea ce privește aria geografică (unde au fost realizate subiectele) se atestă următoarele: majoritatea subiectelor (70%) au fost produse în Chișinău, 17% - în mediul urban (excepțând capitala) și 13% - în mediul rural, fapt care demonstrează o anumită îmbunătățire a situației (vezi Diagrama 4).

Diagrama 4

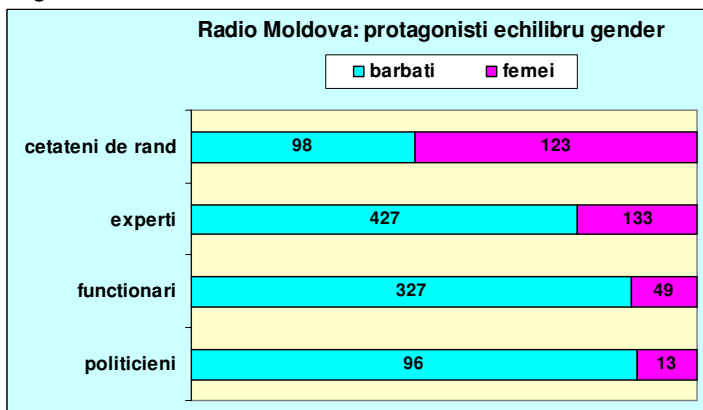
În cadrul programului monitorizat au fost prezente toate categoriile de protagoniști, dar în proporții diferite. Ponderea cea mai mare au avut-o „experții” și „funcționarii” – respectiv 44% și 30% sau 3/4 din numărul total. Categoriile „cetățeni de rând” și „politicieni” au avut o prezență mult mai redusă – respectiv 17% și 9% (vezi Diagrama 5).

Diagrama 5

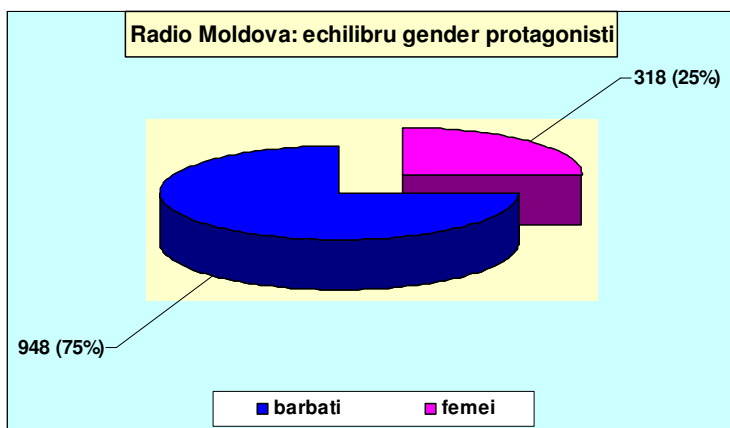
Referitor la raportul „gender” în cadrul categoriilor de protagoniști se constată că acesta este unul diferit, și anume: în cazul categoriilor „experți”, „funcționari” și „politicieni” echilibrul „gender” înclină vădit în favoarea „bărbaților”, iar în cazul categoriei „cetățeni de rând” acesta este ușor în favoarea „femeilor” (vezi Diagrama 6).

Diagrama 6

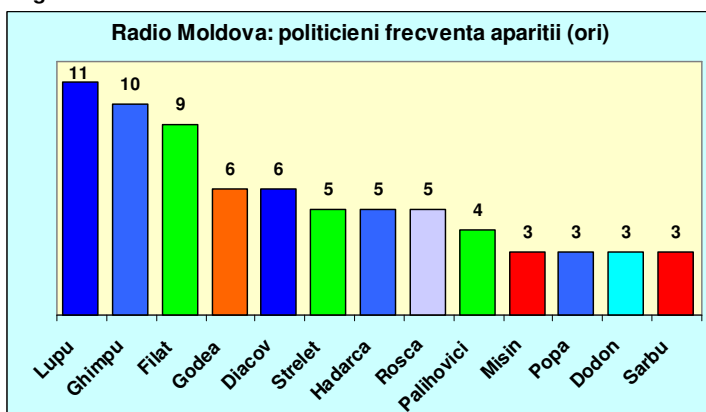
Per ansamblu, echilibrul „gender” protagoniști în cadrul emisiunii de știri și actualități monitorizate în perioada de referință se prezintă în felul următor - 3:1 în favoarea bărbaților (vezi Diagrama 7). Acest decalaj se explică, probabil, prin faptul că printre experții, funcționarii și, mai ales, printre politicienii autohtoni se numără mai mulți bărbați decât femei.

Diagrama 7

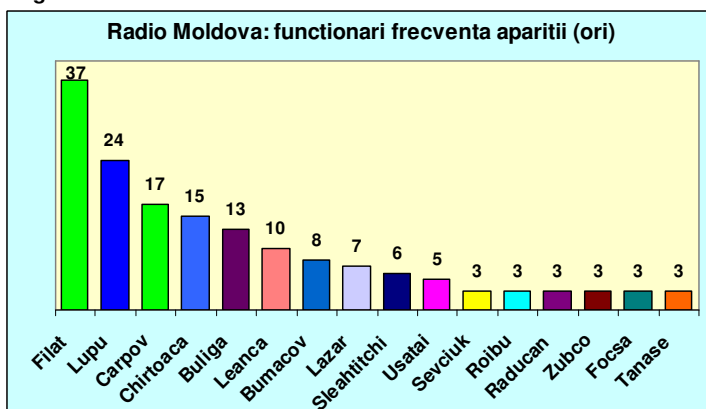
După cum arată datele monitorizării, printre protagoniștii „politicieni” s-au numărat 36 de nume cunoscute (30 de bărbați și 6 femei), 13 dintre care, reprezentând 7 partide, au avut 3 și mai multe prezențe pe parcursul lunii. Din punctul de vedere al frecvenței aparițiilor în cadrul emisiunilor „Median info” pe primele trei locuri în top se situează liderii partidelor componente ale AIE: M.Lupu (11 apariții), M.Ghimpu (10 apariții) și V.Filat (9 apariții). Ei sunt urmați de către M.Godea și D.Diacov (câte 6 apariții fiecare) și de V.Streleț, I.Hadârcă și Iu.Roșca (câte 5 apariții fiecare). Observăm, deci, că în top frecvență apariții au intrat nume de politicieni cunoscuți foarte bine în Republica Moldova (vezi Diagrama 8).

Diagrama 8

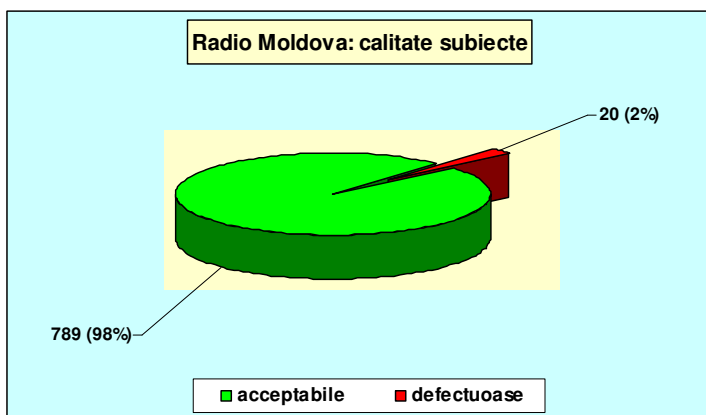
Printre protagoniștii „funcționari” care au participat în cadrul emisiunii de ciclu „Median info” s-au numărat 37 de nume cunoscute (35 bărbați și 2 femei), 16 dintre care au avut câte 3 și mai multe prezențe în perioada monitorizată. Ca frecvență a aparițiilor, pe primele trei locuri în top s-au plasat V.Filat (37 de apariții), M.Lupu (24 de apariții) și E.Carpov (17 apariții). Ocupanții primelor trei locuri sunt urmați îndeaproape de D.Chirtoacă (15 apariții), V.Buliga (13 apariții) și Iu.Leancă (10 apariții). Ocupanții locurilor 7-16 acumulează împreună 44 de apariții, adică puțin mai mult decât V.Filat, liderul clasamentului în cauză (vezi Diagrama 9). În rândul celor din top se regăsesc: premierul și președintele interimar al țării, un vice-premier, primarul general al municipiului Chișinău, 9 miniștri, procurorul general, președintele Curții Constituționale și noul lider transnistrean.

Diagrama 9

În ceea ce privește calitatea subiectelor difuzate în perioada de referință se constată următoarele: majoritatea acestora sunt de o calitate acceptabilă – 98%, pe când 2% (adică 20 de subiecte) suferă de anumite deficiențe (vezi Diagrama 10).

Diagrama 10

Să exemplificăm:

- Subiectul 7 din cadrul emisiunii din 01.01.2012 are în vizor sărbătorile de Crăciun, iar realizatoarea face filozofie pe marginea legăturii dintre om, cosmos și atmosfera de înaltă trăire emoțională. Sună cam pretențios și artificial;
- Subiectele 12 și 13 din emisiunea de pe data de 03.01.2012 sunt un fel de interviuri cu vicepreședinții Academiei de Științe. Acestea, însă, nu au nici început, nici încheiere. Prezentatorul dă o scurtă informație, după care urmează pur și simplu declarațiile lungi ale intervievaților;
- Pe data de 06.01.2012 chiar la începutul programului se dă o știre ca un comunicat de presă pe un alt comunicat; lead-ul lipsește;
- În știrile din ediția difuzată pe 07.01.2012 se dă un citat din interviul unui preot acordat agenției Info-Prim Neo cu ocazia sărbătorii de Crăciun. Ar fi fost, probabil, mai indicat dacă jurnaliștii de la Radio Moldova realizau un alt interviu cu altă față bisericească, adică dacă puneau pe post un material de producție proprie;
- Subiectul 2 din emisiunea de pe 08.01.2012 se referă la cazul ministrului culturii Foțșă. Jurnalistul spune că ministrul se afla în stare de ebrietate și s-a dat în spectacol, încălcând astfel normele deontologice;
- În programul de știri din 12.01.2012 C.Gurin, invitat în calitate de expert, discută despre cererea depusă de către M.Godea la Curtea Constituțională. Din câte se știe, C.Gurin este prim-vicepreședintele formațiunii politice pe care o conduce tocmai M.Godea;
- În emisiunea din 15.01.2012 s-a produs o pauză deranjantă de mai multe secunde, pentru că reporterul de la fața locului nu reușea să intre în direct. După aceasta reporterul vorbește cu un analist, în timp ce, în paralel, este transmisă ședința parlamentului. Ulterior, este transmisă în direct ședința parlamentului.
- În cadrul ediției din 19.01.2012 au fost constatate mai multe deficiențe: la început a avut loc o defecțiune tehnică pentru care moderatorul și-a cerut scuze; în scurt timp, reporterul I.Spoială s-a bălăit în câteva rânduri când își citea propriul text; subiectul 14 a fost fonotecat neglijent; în cazul subiectului 15 protagoniștii nu au fost prezentați;
- Pe parcursul emisiunii din 21.01.2012 crainicul s-a bălăit de câteva ori, pe la mijlocul reportajului (subiectul 3) a apărut un fundal sonor neplăcut (niște voci stridente) care a persistat până la sfârșit. Posibil, banda nu a fost demagnetizată;
- În cadrul programului difuzat pe 24.01.2012 judecătorul de la Bender nu a răspuns la apelurile reporterului; de asemenea, moderatorul Ed. Maceac (subiectul 8) a comis o serie de erori în exprimare. De exemplu: „...De asemenea premierul Filat a reconfirmat încă o dată ideea că odată modificată Constituția după referendum, se va intra într-un câmp constituțional și, ă-ă, desigur, legislativul va merge pe noi reguli pe legislația modificată rezultată din acest referendum ă-ă. El a adus argumente i-ă, necesare ă-ă, în defavoarea celor ce s-au pronunțat până acum referitor la ideea acestui referendum...”. Ritmul vorbirii este de 55 de cuvinte în 101 secunde. Ritmul acceptabil – 80-120 cuvinte pe minut;
- Reporterul A.Caciuc, în emisiunea din 26.01.2012, a citit același enunț de două ori. Cităm: „A fost reiterată disponibilitatea ministerelor afacerilor externe ale celor două țări de a contribui...”. Deci, gafă la fonotecare.

Concluzii și recomandări

- În perioada monitorizată, luna ianuarie 2012, Radio Moldova a difuzat zilnic emisiunea de ciclu „Median info”. Edițiile au cuprins în total un număr de 809 știri și subiecte, ceea ce constituie o medie de 26 pe emisiune. Totodată, pune în gardă numărul relativ mic de subiecte analitice, acestea constituind 8 la sută din numărul total.
- Analiza datelor demonstrează că din numărul total de subiecte analitice – 68, aproximativ fiecare al zecelea a fost scris în baza unei singure surse de informație. Prin urmare, în mai multe cazuri nu s-a ținut cont de normele profesionale.
- Subiectele puse pe post au acoperit o arie tematică destul de vastă, întințietatea fiind deținută de materialele ce țin de domeniul social, sportului, politic și economic. Dar, dacă domeniile social și sportiv sunt reprezentate, numeric, în jumătate dintre subiecte, atunci sfera culturii și educației, luate împreună, constituie o „acoperire” de 10% din numărul total de materiale jurnalistice.
- Deși, în ansamblu, calitatea majorității absolute a subiectelor difuzate în perioada de referință poate fi calificată drept acceptabilă, se atestă totuși mai multe cazuri în care au fost înregistrate deficiențe de tipul: defecțiuni tehnice, erori de exprimare, ticuri verbale, unele abateri de la normele profesionale.

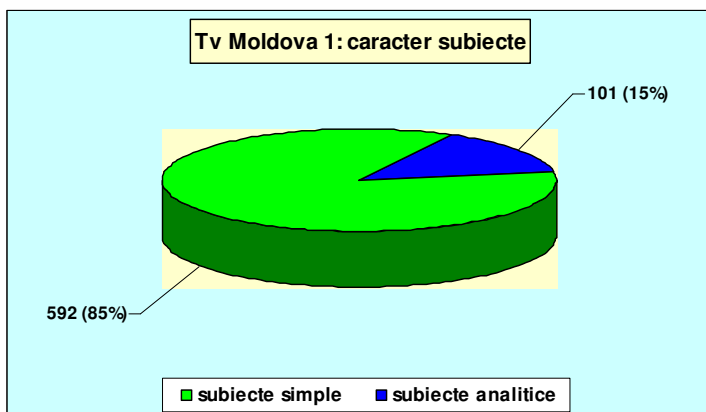
II. Tv Moldova 1

Pe parcursul lunii ianuarie 2012 a fost monitorizat principalul jurnal al zilei de la Moldova 1, Mesager, care se difuzează zilnic de la ora 19.00. Monitorii au acordat atenție caracterului subiectelor, ariei lor tematice și geografice, și protagoniștilor.

1.1 Analiză cantitativă

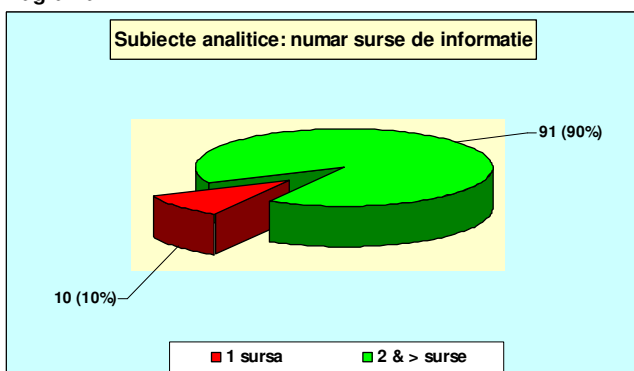
În perioada de referință au fost studiate 693 de știri difuzate în Mesager. Majoritatea lor absolută se încadrează în conceptul de știri simple, strict informative. Aproximativ 15 procente din știri sunt de o complexitate ridicată, realizate după modelul clasic, care conțin câteva sincroane, diferite încadrături, realizate în diferite locații, unul sau câteva stand-up-uri și, obligatoriu, păreri alternative (vezi Diagrama 1).

Diagrama 1

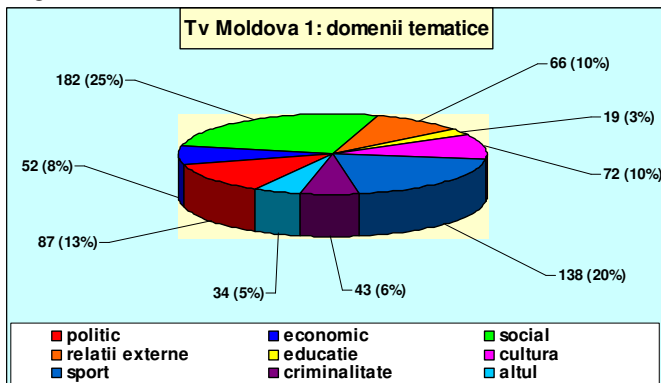
În cele mai multe dintre subiectele analitice, reporterii au furnizat toate elemente constitutive ale unui asemenea gen jurnalistic, însă în 10 cazuri sursele alternative au lipsit, din motive care vor fi desfășurate în secțiunea de analiză calitativă (vezi Diagrama 2).

Diagrama 2

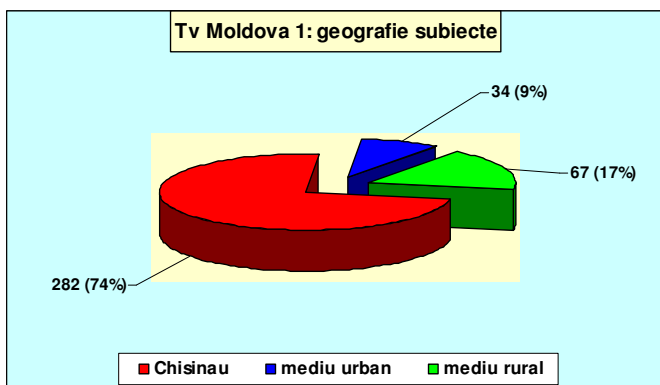
Tematica știrilor din cadrul „Mesagerului” este foarte diversă, existând cel puțin 8 domenii de activitate abordate prin intermediul știrilor. Aproape jumătate dintre reportaje sunt consacrate evenimentelor sociale și economice. Politică ocupă în acest clasament locul 3 (vezi Diagrama 3).

Diagrama 3

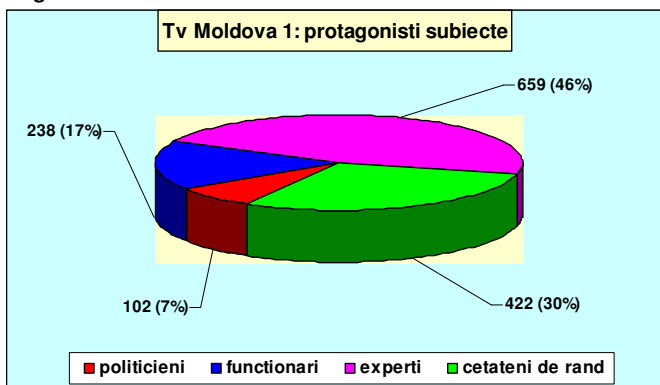
Majoritatea covârșitoare a subiectelor, două treimi din numărul total, provin în continuare din Chișinău. Mediul rural este reprezentat în proporție de 17 la sută, iar alte zone urbane au intrat în vizorul realizatorilor în 9 % dintre cazuri (vezi Diagrama 4).

Diagrama 4

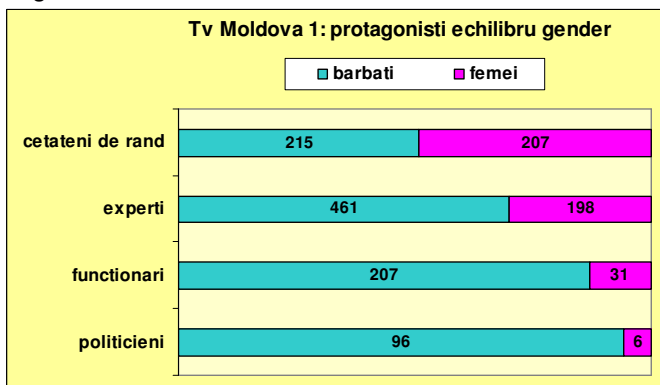
În știrile difuzate la „Mesager” apar constant experții – aproape în fiecare al doilea material - care furnizează informații sau comentează evenimentele. În aproape o treime dintre cazuri protagoniști sunt cetățenii, în timp ce politicienii și funcționarii apar în prim plan în proporție de un sfert (vezi Diagrama 5).

Diagrama 5

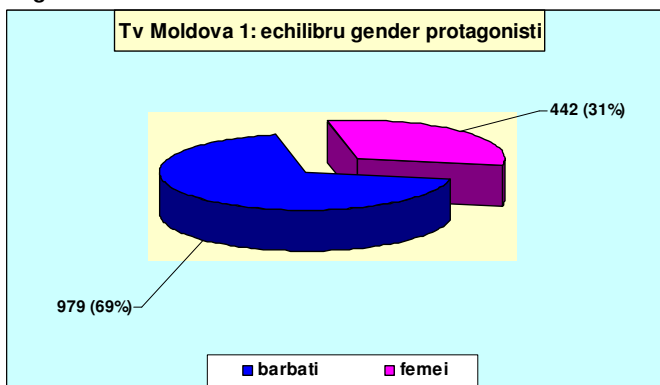
În ceea ce privește raportul dintre bărbații și femeile care apar în știrile de la „Mesager”, balanța se înclină în favoarea femeilor numai în cazul cetățenilor de rând. Bărbații domină autoritar situația în calitatea lor de experți, funcționari și politicieni. Doar aproximativ 5% dintre politicieni sunt femei (vezi Diagrama 6)

Diagrama 6

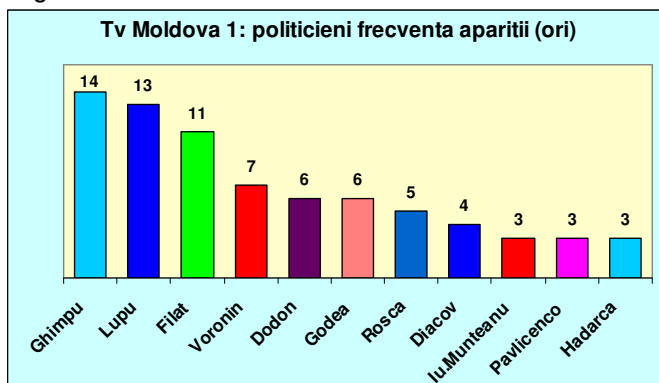
În general, femeile au o prezență în știri care urcă până la aproape de o treime din numărul total al protagoniștilor (vezi Diagrama 7).

Diagrama 7

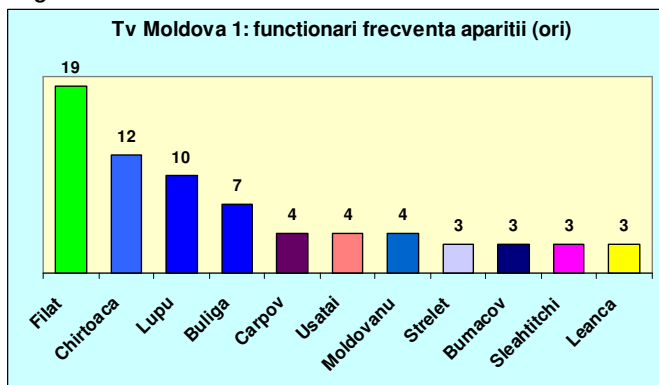
Președinții celor 3 partide din Alianța pentru Integrare Europeană au cele mai frecvente apariții în „Mesager” în luna ianuarie 2012. Pe primul loc în acest top se află liderul PL, Mihai Ghimpu, a cărei formațiune politică deține 10 % din mandatele de deputat. Pe locul 4 se găsește liderul opoziției comuniste, Vladimir Voronin, care este urmat de socialistul Igor Dodon și deputatul independent, Mihai Godea (vezi Diagrama 8).

Diagrama 8

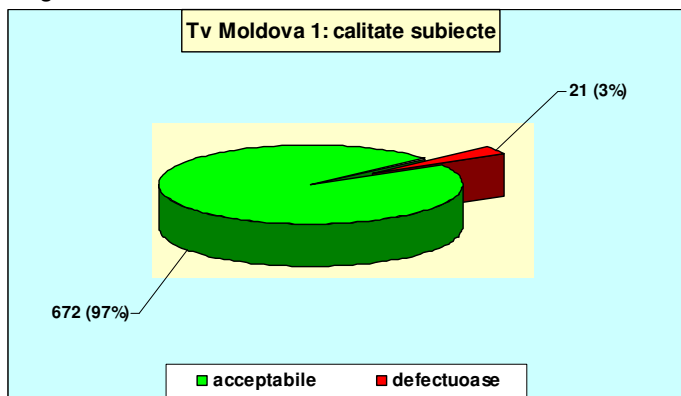
În ceea ce privește apariția funcționarilor în știrile de la Moldova 1, cele mai multe prezențe le înregistrează prim-ministrul Vlad Filat, el fiind urmat în acest clasament de primarul Chișinăului, Dorin Chirtoacă și președintele Parlamentului, Marian Lupu. Dintre membrii Executivului, cel mai des apare în știri ministrul Muncii și Protecției Sociale, Valentina Buliga (vezi Diagrama 9).

Diagrama 9

Majoritatea absolută a subiectelor difuzate în cadrul „Mesagerului” corespund standardelor profesionale de calitate, însă un număr de 21 de reportaje au fost defectuoase din punct de vedere tehnic și conceptual (vezi Diagrama 10)

Diagrama 10

1.2 Analiză calitativă

Erorile personalului tehnic, inclusiv ale regiei, și cele editoriale făcute de jurnaliști au afectat uneori aspectul general al principalului jurnal de știri de la Moldova 1, „Mesager”.

În mai multe rânduri protagoniștii nu au fost prezentați prin titre, iar alții numele care au apărut pe burtieră au fost greșite. Așa, de exemplu, s-a întâmplat în prima zi a anului, pe 1 ianuarie, când reporterul prezent la podul de la Vadul-lui-Vodă era bărbat, dar pe burtieră a apărut numele Olesei Rusu. Confuzii similare au fost atestate pe 13 ianuarie, în minutul 10 al emisiunii, când o pacientă a fost prezentată în titre ca fiind „Anatol Țăran”, și pe 1 ianuarie, când istoricul Iurie Colesnic a fost prezentat cu numele artistului plastic Tudor Zbârnea.

De mai multe ori, au lipsit titrele de prezentare ale crainicului sportiv. Acest lucru s-a întâmplat în zilele de 3, 4, 5 ianuarie.

Și calitatea sunetului a fost deseori deficitară, așa cum s-a întâmplat în reportajul citat de la podul de la Vadul-lui-Vodă.

Și colaborarea dintre regie și prezentatorul „Mesagerului” a fost uneori defectuoasă. Pe 1 ianuarie, în minutul 10 al emisiunii regia a inclus pe post un material înainte ca moderatorul să-și încheie fraza. Pe 25 ianuarie, un reportaj a fost întrerupt brusc, la jumătate de frază, înainte ca să se încheie.

În ceea ce privește prestația reporterilor, aceștia au fost uneori inexacti sau incompleți în afirmațiile pe care le-au făcut. Într-un reportaj difuzat pe 4 ianuarie reporterul afirmă că „Rata șomajului la Florești e de 70%”, în condițiile în care media pe țară a șomajului, potrivit statisticilor oficiale, se ridică la aproximativ 5%.

Uneori, reportajele nu s-au încadrat în standardele profesionale general acceptate, cum este cazul unui material cu o durată de 8 minute, despre poetul Mihai Eminescu, difuzat pe 15 ianuarie.

Reporterii care au reflectat în luna ianuarie protestele desfășurate în centrul Chișinăului de Comitetul pentru Apărarea Constituției și Democrației, nu au echilibrat de fiecare dată afirmațiile politicianului Iurie Roșca, atunci când acesta a acuzat coaliția de guvernare că uzurpează puterea în stat. Reacțiile din partea AIE sau a instituțiilor acuzate de Iu. Roșca (CEC, CC, TRM) au lipsit în zilele de 20, 22, 23 și 29 ianuarie.

Pe partea editorială, au fost semnalate greșeli de exprimare și exagerări. Pe 30 ianuarie a răsunat o expresie forțată: „Zboară capete la centrul de copii și tineret ARTICO”, care putea fi înlocuită cu o formulare echilibrată.

Concluzii și recomandări

Moldova 1 reușește să informeze publicul telespectator despre cele mai importante evenimente din țară și de peste hotare, cu promptitudine și echidistanță. În linii mari postul public oferă un tablou divers și complet al actualității politice, sociale și economice. În același timp, Departamentul știri ar urma să acorde o atenție sporită modului în care sunt „împachetate” reportajele și întregul program „Mesager”, pentru a putea face concurenței televiziunilor private, care sunt mai îngrijite din acest punct de vedere.

Având în vedere caracterul public al postului Moldova 1, administrația televiziunii și a Departamentului Știri ar urma să găsească resurse financiare, tehnice și umane pentru a acoperi cât mai multe zone geografice ale țării. În prezent, cele mai multe materiale provin din Chișinău, astfel încât principalul jurnal al zilei este uneori incomplet și parțial reprezentativ.